

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 21ης Οκτωβρίου 2020 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Οδηγία 2011/83/ΕΕ – Άρθρο 16, στοιχείο γ' – Δικαίωμα υπαναχώρησης – Εξαιρέσεις – Αγαθά κατασκευαζόμενα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή ή σαφώς εξατομικευμένα – Αγαθά των οποίων η παραγωγή έχει αρχίσει από τον έμπορο»

Στην υπόθεση C-529/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Amtsgericht Potsdam (ειρηνοδικείο Potsdam, Γερμανία) με απόφαση της 12ης Ιουνίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Ιουλίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Möbel Kraft GmbH & Co. KG

κατά

ML,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Toader, προεδρεύουσα, M. Safjan (εισηγητή) και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Möbel Kraft GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τον J. Jeep, Rechtsanwalt,
- η ML, εκπροσωπούμενη από τον R. Sterzel, Rechtsanwalt,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους C. Hödlmayr και B.-R. Killmann, καθώς και από την C. Valero,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 304, σ. 64).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Möbel Kraft GmbH & Co. KG, γερμανικής εταιρίας που πωλεί έπιπλα, και της καταναλώτριας ML, σχετικά με αγωγή αποζημιώσεως κατόπιν της υπαναχώρησης της ML από τη σύμβαση που είχε συναφθεί μεταξύ των δύο αυτών μερών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 7, 40 και 49 της οδηγίας 2011/83 αναφέρουν τα εξής:

«(7) Η πλήρης εναρμόνιση ορισμένων βασικών ρυθμιστικών πτυχών θα πρέπει να αυξήσει σημαντικά την ασφάλεια δικαίου τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τους εμπόρους. Τόσο οι καταναλωτές όσο και οι έμποροι θα πρέπει να μπορούν να βασίζονται σε ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο βάσει σαφώς καθορισμένων νομικών εννοιών που θα διέπουν ορισμένες πτυχές των συμβάσεων μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών σε ολόκληρη την Ένωση. [...]

[...]

(40) Τα τρέχοντα διαστήματα των περιόδων υπαναχώρησης, που διαφέρουν τόσο μεταξύ των κρατών μελών όσο και μεταξύ των συμβάσεων εξ αποστάσεως και εκτός εμπορικών καταστημάτων, προκαλούν αβεβαιότητα δικαίου και δαπάνες συμμόρφωσης. [...]

[...]

(49) Θα πρέπει να υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις από το δικαίωμα υπαναχώρησης, τόσο για τις εξ αποστάσεως, όσο και για τις εκτός εμπορικών καταστημάτων συμβάσεις. Το δικαίωμα υπαναχώρησης θα ήταν απρόσφορο, παραδείγματος χάριν, δεδομένης της φύσης συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών. [...] Το δικαίωμα υπαναχώρησης θα πρέπει να μην εφαρμόζεται ούτε για αγαθά που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή ή είναι σαφώς εξατομικευμένα, όπως πετάσματα κατασκευασμένα κατόπιν παραγγελίας, ούτε για την παροχή καυσίμου, παραδείγματος χάριν, το οποίο είναι αγαθό που μετά την παράδοσή του [είναι] εκ φύσεως άρρηκτα αναμειγμένο με άλλα στοιχεία. [...]»
- 4 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

- 3) “αγαθό”: κάθε ενσώματο κινητό πράγμα, πλην των πραγμάτων τα οποία πωλούνται στο πλαίσιο μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης ή με άλλο τρόπο από νόμιμη αρχή· το νερό, το φυσικό αέριο και η ηλεκτρική ενέργεια θεωρούνται “αγαθά” κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, εφόσον διατίθενται προς πώληση σε περιορισμένο όγκο ή καθορισμένη ποσότητα·
- 4) “αγαθό κατασκευασμένο σύμφωνα με τις προδιαγραφές του πελάτη”: κάθε αγαθό το οποίο δεν είναι προκατασκευασμένο και κατασκευάζεται βάσει της ατομικής επιλογής ή απόφασης του πελάτη·

[...]

- 7) “εξ αποστάσεως σύμβαση”: κάθε σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή στο πλαίσιο ενός οργανωμένου συστήματος πωλήσεων εξ αποστάσεως ή παροχής υπηρεσιών χωρίς την ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εμπόρου και του καταναλωτή, με αποκλειστική χρήση ενός ή περισσότερων μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως μέχρι και τη στιγμή σύναψης της σύμβασης·
- 8) “σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος”: κάθε σύμβαση μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή:
- α) η οποία συνάπτεται με ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εμπόρου και του καταναλωτή σε χώρο που δεν είναι το εμπορικό κατάστημα του εμπόρου,

[...]

- γ) η οποία συνάπτεται στο εμπορικό κατάστημα του εμπόρου ή με χρήση οποιουδήποτε μέσου εξ αποστάσεως επικοινωνίας αμέσως μετά από προσωπική και ατομική επαφή με τον καταναλωτή σε χώρο που δεν είναι το εμπορικό κατάστημα του εμπόρου, με την ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εμπόρου και του καταναλωτή, ή

[...]

- 9) “εμπορικό κατάστημα”:
- α) κάθε ακίνητος χώρος λιανικής πώλησης, όπου ο έμπορος πραγματοποιεί τη δραστηριότητά του σε μόνιμη βάση, ή
- β) κάθε κινητός χώρος λιανικής πώλησης, όπου ο έμπορος πραγματοποιεί τη δραστηριότητά του σε συνήθη βάση·

[...]».

- 5 Το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Απαιτήσεις ενημέρωσης για συμβάσεις εξ αποστάσεως και συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά, ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο:

[...]

- η) όπου υπάρχει δικαίωμα υπαναχώρησης, τις προϋποθέσεις, την προθεσμία και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1, καθώς και το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα Ι τμήμα Β·

[...]

ια) όταν δεν παρέχεται δικαίωμα υπαναχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 16, την πληροφορία ότι ο καταναλωτής δεν θα έχει δικαίωμα υπαναχώρησης ή, κατά περίπτωση, τις περιστάσεις υπό τις οποίες ο καταναλωτής χάνει το δικαίωμά του υπαναχώρησης·

[...]».

6 Το άρθρο 9 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Δικαίωμα υπαναχώρησης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Εκτός εάν ισχύουν οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία 14 ημερών για να υπαναχωρήσει από την εξ αποστάσεως σύμβαση ή τη σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος χωρίς να αναφέρει τους λόγους και χωρίς καμία επιβάρυνση πέρα από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 13 παράγραφος 2 και στο άρθρο 14.»

7 Το άρθρο 16 της οδηγίας 2011/83, με τίτλο «Εξαιρέσεις από το δικαίωμα υπαναχώρησης», ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη δεν παρέχουν το δικαίωμα υπαναχώρησης που προβλέπεται στα άρθρα 9 έως 15 για τις εξ αποστάσεως και εκτός εμπορικού καταστήματος συναπτόμενες συμβάσεις, όσον αφορά τα ακόλουθα:

α) συμβάσεις υπηρεσιών μετά την πλήρη παροχή της υπηρεσίας, εάν η εκτέλεση άρχισε με την προηγούμενη ρητή συγκατάθεση του καταναλωτή, και με την εκ μέρους του αναγνώριση ότι θα απ[ο]λέσει το δικαίωμά του υπαναχώρησης μόλις η σύμβαση εκτελεσθεί πλήρως από τον έμπορο·

[...]

γ) την προμήθεια αγαθών που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή ή σαφώς εξατομικευμένων·

[...]

ε) την προμήθεια σφραγισμένων αγαθών τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση·

[...]

θ) την προμήθεια σφραγισμένων ηχητικών εγγραφών ή σφραγισμένων εγγραφών βίντεο ή σφραγισμένου λογισμικού για υπολογιστές, που αποσφραγίστηκαν μετά την παράδοση·

[...]

ιγ) την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου μη παρεχόμενου πάνω σε υλικό μέσο, εάν η εκτέλεση ξεκίνησε με την προηγούμενη ρητή συγκατάθεση του καταναλωτή και την επιβεβαίωση εκ μέρους του ότι χάνει έτσι το δικαίωμά του υπαναχώρησης.»

Το γερμανικό δίκαιο

- 8 Κατά το άρθρο 312g, παράγραφος 2, σημείο 1, του Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα), το οποίο μεταφέρει στο γερμανικό δίκαιο το άρθρο 16 της οδηγίας 2011/83, δεν υφίσταται δικαίωμα υπαναχώρησης στην περίπτωση συμβάσεων προμήθειας αγαθών τα οποία δεν είναι προκατασκευασμένα και κατασκευάζονται σύμφωνα με την ατομική επιλογή του καταναλωτή ή είναι σαφώς προσαρμοσμένα στις ανάγκες του.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 9 Η ML συνήψε με τη Möbel Kraft, στο πλαίσιο εμπορικής έκθεσης, σύμβαση πώλησης που αφορούσε εντοιχισμένη κουζίνα (στο εξής: επίμαχη σύμβαση). Στη συνέχεια, η ML επικαλέστηκε δικαίωμα υπαναχώρησης και αρνήθηκε, ως εκ τούτου, να παραλάβει την προανφερθείσα κουζίνα, με αποτέλεσμα η Möbel Kraft να ασκήσει αγωγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Amtsgericht Potsdam (ειρηνοδικείου Potsdam, Γερμανία), με αίτημα την καταβολή αποζημίωσης λόγω μη εκτέλεσης από την ML της επίμαχης σύμβασης.
- 10 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι τα μέρη της κουζίνας η οποία αποτελεί το αντικείμενο της επίμαχης σύμβασης, τα οποία η Möbel Kraft δεν είχε αρχίσει ακόμη να κατασκευάζει όταν η ML αποφάσισε να υπαναχωρήσει από την εν λόγω σύμβαση, θα συναρμολογούνταν από άλλη επιχείρηση, βάσει ενός διάτρητου μοτίβου, σε ψηφιακές γραμμές παραγωγής, και θα τοποθετούνταν επιτόπου, στην οικία της ML, όχι από υπαλλήλους της ανωτέρω επιχείρησης, αλλά της Möbel Kraft. Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει, συναφώς, ότι τα προκατασκευασμένα μέρη της κουζίνας μπορούσαν να αποσυναρμολογηθούν χωρίς ζημία για τον έμπορο, καθόσον μόνον η επένδυση τοίχου, ο πάγκος εργασίας, καθώς και τα καλύμματα και τα στοιχεία προσαρμογής θα προσαρμόζονταν επί τόπου και δεν θα ήταν δυνατό να επαναχρησιμοποιηθούν αλλού.
- 11 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, σύμφωνα με το άρθρο 312g, παράγραφος 2, σημείο 1, του γερμανικού αστικού κώδικα, το δικαίωμα υπαναχώρησης από σύμβαση που αφορά την προμήθεια αγαθών κατασκευαζόμενων σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή ή σαφώς εξατομικευμένων αποκλείεται όταν:
- α) κατά τον χρόνο της υπαναχώρησης, ο πωλητής δεν είχε ακόμη αρχίσει να συναρμολογεί τα επιμέρους συστατικά στοιχεία του αγαθού·
  - β) το αγαθό θα τοποθετούνταν επιτόπου από τον ίδιο τον πωλητή και όχι από τρίτον, και
  - γ) το αγαθό θα μπορούσε να αποκατασταθεί στην προ της εξατομικεύσής του κατάσταση, με μικρό μόνο κόστος αποσυναρμολόγησης, της τάξεως του περίπου 5 % της αξίας του.
- 12 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία), στο πλαίσιο της προ της έναρξης ισχύος της οδηγίας 2011/83 νομολογίας του, είχε κρίνει ότι το δικαίωμα υπαναχώρησης δεν αποκλείεται όταν το αγαθό μπορεί, χωρίς απώλεια της ουσίας και της λειτουργικότητάς του, να αποκατασταθεί στην προ της εξατομικεύσής του κατάσταση, με σχετικά χαμηλό κόστος. Το ανώτατο γερμανικό δικαστήριο έκρινε ως εκ τούτου ότι, στην περίπτωση ηλεκτρονικού υπολογιστή κατασκευασμένου σύμφωνα με τις προδιαγραφές του αγοραστή, το ανερχόμενο στο 5 % της αξίας του αγαθού κόστος αποσυναρμολόγησης παρέμενε σχετικά χαμηλό.
- 13 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Oberlandesgericht Stuttgart (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Στουτγάρδης, Γερμανία), ο αγοραστής εξατομικευμένου αγαθού δεν επιτρέπεται να ασκήσει το δικαίωμά του υπαναχώρησης

ακόμη και αν ο έμπορος δεν έχει ακόμη αρχίσει να κατασκευάζει το αγαθό ή να το προσαρμόζει στις προσωπικές ανάγκες του καταναλωτή. Αντιθέτως, μέρος της γερμανικής θεωρίας δεν συμμερίζεται την ως άνω νομολογία.

- 14 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Amtsgericht Potsdam (ειρηνοδικείο Potsdam) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Αποκλείεται το δικαίωμα υπαναχώρησης του άρθρου 16, στοιχείο γ', της οδηγίας [2011/83] και στην περίπτωση επίσης που τα αγαθά κατασκευάζονται μεν σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή, πλην όμως ο πωλητής δεν έχει αρχίσει ακόμη να τα κατασκευάζει, η δε τοποθέτησή τους στον χώρο του καταναλωτή θα πραγματοποιούνταν από τον ίδιο τον πωλητή και όχι από τρίτον; Ασκεί επιρροή συναφώς το γεγονός ότι τα αγαθά θα μπορούσαν να αποκατασταθούν στην προ της εξατομίκευσής τους κατάσταση με μικρό μόνο κόστος αποσυναρμολόγησης, ανερχόμενο, παραδείγματος χάριν, περίπου στο 5 % της αξίας τους;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 15 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχώρησης μπορεί να αντιταχθεί στον καταναλωτή ο οποίος συνήψε σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος με αντικείμενο την πώληση αγαθού το οποίο θα πρέπει να κατασκευασθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του, ακόμη και αν ο έμπορος δεν έχει αρχίσει την παραγωγή του εν λόγω αγαθού.
- 16 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι σύμβαση συναφθείσα στο πλαίσιο εμπορικής έκθεσης μπορεί να χαρακτηριστεί ως «σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος», κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/83, υπό την προϋπόθεση ότι η σύμβαση δεν συνήφθη σε περίπτερο εμπορικής έκθεσης, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί «εμπορικό κατάστημα» κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 9, της οδηγίας αυτής (πρβλ. απόφαση της 7ης Αυγούστου 2018, Verbraucherzentrale Berlin, C-485/17, EU:C:2018:642, σκέψεις 43 έως 46).
- 17 Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη, αν, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών στοιχείων που υποβλήθηκαν στην κρίση του, η επίμαχη σύμβαση πρέπει πράγματι να θεωρηθεί «σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος», κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/83.
- 18 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, υπενθυμίζεται ότι τα άρθρα 9 έως 15 της οδηγίας 2011/83 παρέχουν στον καταναλωτή δικαίωμα υπαναχώρησης κατόπιν, μεταξύ άλλων, της σύναψης σύμβασης εκτός εμπορικού καταστήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 8, της οδηγίας αυτής, και καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος αυτού.
- 19 Ειδικότερα, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία δεκατεσσάρων ημερών για να υπαναχωρήσει από σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος χωρίς, μεταξύ άλλων, καμία επιβάρυνση πέραν των προβλεπομένων στο άρθρο 13, παράγραφος 2, και στο άρθρο 14 της οδηγίας.
- 20 Εντούτοις, το άρθρο 16 της οδηγίας αυτής προβλέπει εξαιρέσεις από το δικαίωμα υπαναχώρησης, ιδίως στη διαλαμβανόμενη στο στοιχείο γ' του άρθρου αυτού περίπτωση συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος που αφορούν «την προμήθεια αγαθών που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή ή σαφώς εξατομικευμένων».

- 21 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο μέτρο που οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν παραπέμπουν στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του πεδίου εφαρμογής τους, πρέπει κατά κανόνα να ερμηνεύονται κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο σε ολόκληρη την Ένωση, με γνώμονα όχι μόνον το γράμμα τους, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι διατάξεις αυτές και τον σκοπό που επιδιώκει η οικεία κανονιστική ρύθμιση (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, AFMB, C-610/18, EU:C:2020:565, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 22 Από το γράμμα του προμνησθέντος άρθρου 16 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν, στην εθνική νομοθεσία περί μεταφοράς της οδηγίας 2011/83 στο εσωτερικό δίκαιο, ότι ο καταναλωτής δεν μπορεί να επικαλεστεί το δικαίωμά του υπαναχώρησης, μεταξύ άλλων, εφόσον επέλθουν ορισμένα γεγονότα μετά τη σύναψη της σύμβασης εκτός εμπορικού καταστήματος. Τούτο ισχύει για τις περιπτώσεις που εκτίθενται στα στοιχεία α', ε', θ' και ιγ' του άρθρου 16, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση μιας τέτοιας σύμβασης.
- 23 Κατά τις ανωτέρω διατάξεις, η εξαίρεση αυτή αφορά αντιστοίχως τις «συμβάσεις υπηρεσιών μετά την πλήρη παροχή της υπηρεσίας, εάν η εκτέλεση άρχισε με την προηγούμενη ρητή συγκατάθεση του καταναλωτή», «την προμήθεια σφραγισμένων αγαθών τα οποία δεν είναι κατάλληλα προς επιστροφή, για λόγους προστασίας της υγείας ή για λόγους υγιεινής, και τα οποία έχουν αποσφραγιστεί μετά την παράδοση», «την προμήθεια σφραγισμένων ηχητικών εγγραφών ή σφραγισμένων εγγραφών βίντεο ή σφραγισμένου λογισμικού για υπολογιστές, που αποσφραγίστηκαν μετά την παράδοση», καθώς και «την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου μη παρεχόμενου πάνω σε υλικό μέσο, εάν η εκτέλεση ξεκίνησε με την προηγούμενη ρητή συγκατάθεση του καταναλωτή».
- 24 Αντιθέτως, το γράμμα του άρθρου 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83 ουδόλως υποδηλώνει ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχώρησης εξαρτάται από την επέλευση οιοδήποτε γεγονότος μεταγενέστερου της σύναψης σύμβασης εκτός εμπορικού καταστήματος η οποία αφορά «την προμήθεια αγαθών που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή ή σαφώς εξατομικευμένων». Αντιθέτως, από το γράμμα της διάταξης αυτής προκύπτει ρητώς ότι η εξαίρεση αυτή είναι σύμφυτη με το ίδιο το αντικείμενο μιας τέτοιας σύμβασης, ήτοι την παραγωγή αγαθού που κατασκευάζεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του καταναλωτή, κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 4, της οδηγίας και, ως εκ τούτου, η εξαίρεση αυτή είναι δυνατόν να αντιταχθεί ευθύς εξαρχής στον καταναλωτή, χωρίς να εξαρτάται από την επέλευση τέτοιου γεγονότος και ανεξαρτήτως του αν η εν λόγω σύμβαση έχει εκτελεσθεί ή μόλις εκτελείται από τον έμπορο.
- 25 Η ως άνω ερμηνεία, η οποία συνάδει προς το γράμμα του άρθρου 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83, επιρρωννύεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83, ιδίως όσον αφορά την προβλεπόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχεία η' και ια', της οδηγίας αυτής υποχρέωση ενημέρωσης του καταναλωτή, πριν αυτός δεσμευθεί με σύμβαση συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά, για την ύπαρξη ή μη δικαιώματος υπαναχώρησης.
- 26 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83 έχει σκοπό να διασφαλίσει ότι θα παρέχονται στους καταναλωτές, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, τόσο πληροφορίες σχετικά με τους συμβατικούς όρους και τις συνέπειες της εν λόγω σύναψης, βάσει των οποίων αυτοί θα είναι σε θέση να αποφασίσουν εάν επιθυμούν να δεσμευθούν συμβατικά με τον έμπορο, όσο και οι αναγκαίες πληροφορίες για την καλή εκτέλεση της σύμβασης και, κυρίως, για την άσκηση των δικαιωμάτων τους, ιδίως δε του δικαιώματος υπαναχώρησης (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 27 Η περίπτωση όμως στην οποία η ύπαρξη δικαιώματος υπαναχώρησης του καταναλωτή εξαρτάται από μελλοντικό γεγονός, η επέλευση του οποίου εξαρτάται από απόφαση του εμπορίου, δεν συμβιβάζεται με την ανωτέρω υποχρέωση παροχής πληροφοριών πριν από τη σύναψη της σύμβασης.

- 28 Εξάλλου, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2011/83, από τις αιτιολογικές σκέψεις 7 και 40 αυτής προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι αποσκοπεί στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου στις συναλλαγές μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή.
- 29 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η μνημονευθείσα στη σκέψη 24 της παρούσας απόφασης ερμηνεία του άρθρου 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83 συμβάλλει στην επίτευξη του προμνησθέντος σκοπού, καθόσον καθιστά δυνατή την αποφυγή περιπτώσεων στις οποίες η ύπαρξη ή η μη ύπαρξη του δικαιώματος του καταναλωτή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση θα εξηρτάτο από την εκ μέρους του εμπόρου πρόοδο στην εκτέλεση της σύμβασης, πρόοδο ως προς την οποία ο καταναλωτής, κατά κανόνα, δεν ενημερώνεται και στην οποία δεν μπορεί, κατά μείζονα λόγο, να ασκήσει επιρροή.
- 30 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχώρησης μπορεί να αντισταχθεί στον καταναλωτή ο οποίος συνήψε σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος με αντικείμενο την πώληση αγαθού το οποίο θα πρέπει να κατασκευασθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του, ανεξαρτήτως του αν ο έμπορος έχει αρχίσει την παραγωγή του εν λόγω αγαθού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 31 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 16, στοιχείο γ', της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή εξαίρεση από το δικαίωμα υπαναχώρησης μπορεί να αντισταχθεί στον καταναλωτή ο οποίος συνήψε σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος με αντικείμενο την πώληση αγαθού το οποίο θα πρέπει να κατασκευασθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του, ανεξαρτήτως του αν ο έμπορος έχει αρχίσει την παραγωγή του εν λόγω αγαθού.

(υπογραφές)